

Lapsi- ja
perhepalveluiden
muutosohjelma

HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE

Pirkanmaan LAPE

**Ehkäisevän väkivaltatyön
kehittäminen
Pirkanmaalla 9.2.2018**

- Tervetuloa! ja kuulumiset
- Terveiset Valtakunnallisilta LAPE-päiviltä 5.-6.2.2018
- Pirkanmaan LAPEn erityis- ja vaativan tason palveluiden kehittämisen kuulumiset
 - koordinaattorit Sari Miettinen ja Nanna Miettunen
- MARAK-malli maakunnalliseksi toimintamalliksi?
 - Tampereen Väkivaltatyön Noora Kannisto kertoo Tampereen MARAKn toiminnasta
- Kuritusväkivalta
- Muut asiat

**Pirkanmaan LAPEn erityis- ja
vaativan tason palveluiden
kehittäminen:**

koordinaattorit

Sari Miettinen ja Nanna Miettunen

MARAK lyhyesti

- MARAK tähtää vakavan väkivallan nopeaan katkaisuun keskeisten viranomaisten yhteisneuvottelussa. Neuvottelussa laaditaan moniammatillisessa työryhmässä väkivallan uhrille tai uhan alla elävälle henkilölle turvasuunnitelma ja tätä kautta parannetaan tämän turvallisuutta.
- MARAK-työstä on saatu hyviä kokemuksia sekä valtakunnallisesti että paikallisesti.
- [Riskinarviointilomake \(MARAK\)](#)
- https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/menetelmat/marak

Ehkäisevä väkivaltatyö?

”Lapsiin kohdistuva kuritusväkivalta on rikoslain mukaan pahoinpitelyä. Yleensä lapsiin kohdistuva väkivalta on tukistamista, näpsäyttämistä, lyömistä kasvoihin tai sormille. Vaikka naiset vastustavat kuritusväkivaltaa miehiä hanakammin, tekojen tasolla he käyttävät väkivaltaa useammin kuin miehet.”

Kaleva 2008

Kuritusväkivalta

Kuritusväkivalta on **fyysistä väkivaltaa**, jolla **aikuinen pyrkii** kipua tai epämukavan olon aiheuttaen **rankaisemaan tai säätelemään lapsen käyttäytymistä**. Kuritusväkivalta tarkoittaa esimerkiksi läpsimistä, tönimistä, repimistä, tukistamista, luunappien antamista, nipistämistä tai läimäyttämistä. Kuritusväkivalta voi olla joko harkittu kasvatustapa tai johtua aikuisen uupumuksesta ja väsymyksestä tai mielenterveys- tai päihdeongelmasta.

Käsitys kuritusväkivallan oikeudenmukaisuudesta vaihtelee eri maissa ja kulttuureissa.

Suomessa **kuritusväkivalta kiellettiin lailla** vuonna **1983**.

[Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta 361/1983, 1§ \(Finlex\)](#)

25.10.2017

LASTENSUOJELUN KESKUSLIITTO

Valtioneuvoston asettama naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjunnan toimikunta Lastensuojelun Keskusliiton lausunto yhteenvedosta esitettävistä toimenpiteistä Istanbulin sopimuksen toimeenpanemiseksi. Lastensuojelun Keskusliiton tehtävänä on lastensuojelun kehittäminen ja alalla toimivien järjestöjen, kuntien ja valtiovallan yhteistoiminnan edistäminen. Keskusliitolla on 94 jäsenjärjestöä ja 39 kunta- tai kuntayhtymäjäsentä. Keskusliitto tavoittelee yhteiskunnassa tilannetta, jossa lasten tarpeet on aidosti asetettu etusijalle päätöksenteossa ja että lapselle kuuluvat oikeudet toteutuvat täysimääräisinä.

<https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/2015/20150053>

Yksityiskohtaisina ehdotuksina Lastensuojelun Keskusliitto esittää, että

- **Väkivaltaa ennaltaehkäisevässä valistuksessa otetaan erityisinä kysymyksinä huomioon lapsiin kohdistuvan perheväkivallan ja väkivaltaisten kasvatuskäytäntöjen kitkeminen.**
- **Tarve lapsiin kohdistuvaan väkivaltaan liittyvälle asennetyölle on olemassa, kun mm. tuoreen Lastensuojelun Keskusliiton selvityksen mukaan kolmannes vastaajista piti tukistamista hyväksyttävänä kasvatukseen vastanneista vanhemmista oli käyttänyt jotain väkivallan muotoa lastensa kasvatuksessa**
- Naiset käyttävät em. selvityksen perusteella enemmän väkivaltaisia kasvatukseen kuin miehet. **Vaikuttaminen siihen, että miehet viettäisivät nykyistä enemmän aikaa lasten kanssa tasapuolista vanhemmuudesta aiheutuvaa kuormitusta ja ehkäisee lapsiin kohdistuvaa perheväkivaltaa.**
- Toimenpide-ehdotuksiin tulisi lisätä, että hallituksen **perhevapaa uudistusta pitäisi arvioida myös Istanbulin sopimuksen ja lapsiin kohdistuvan perheväkivallan vähentämisen näkökulmasta.**
- Toimenpide-ehdotuksiin tulisi lisätä **pedofiilisiä taipumuksia omaavien henkilöiden ennaltaehkäisevä hoito.**
- Istanbulin sopimuksen lisäksi **valtiota velvoittaa toimiminen lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja seksuaalisen riiston sekä lapsipornografian torjumisesta.**
- **SERI-tukikeskukset tulisi laajentaa myös seksuaalirikosten uhreiksi joutuneiden lasten hoitoon ja tukeen.**

http://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/lahisuhde_perhevakivallan_ehkaisytyo/puuttuminen

Väkivaltaan puuttuminen & kysyminen

Väkivallasta kysyminen on osa asiakkaan tilanteen kokonaiskartoitusta. Kartoituksen työvälineenä käytetään **Lähisuhdeväkivallan suodatin- ja kartoituslomaketta (2013)**. Se täytetään aina kaikissa sosiaali- ja terveystalvueluissa kartoitettaessa esitietoja ja asiakkaan elämäntilannetta. Lähisuhde- ja perheväkivallan kartoittaminen sisältyy äitiys- ja lastenneuvolan sekä kouluterveydenhuollon laajoihin terveystarkastuksiin.

[Lähisuhdeväkivallan suodatin- ja kartoituslomake](#)
[Väkivallan kartoitus laajoissa terveystarkastuksissa](#)

THL perheväkivallan ehkäisytyö

● KYSY KAIKILTA LÄHISUHDEVÄKIVALLASTA

- Onko joku läheinen ollut joskus sinua kohtaan väkivaltainen?
- Onko sillä vaikutusta elämääsi nyt?
- Onko läheisissä ihmissuhteissasi tällä hetkellä väkivaltaa?

● Kysy ja kuuntele

- A. Kysy väkivallasta suoraan ja kerro miksi kysyt.
B. Kuuntele myötätuntoisesti ja anna tietoa.
- **Työkalut:** Lähisuhdeväkivallan suodatin- ja kartoituslomake

● TEE JATKOTOIMENPITEET

- Kun väkivalta on tunnistettu, ensimmäinen tehtävä on arvioida tilanteen vaarallisuus väkivallan uhrin ja lasten kannalta. Lisäksi tulee sopia palvelukokonaisuudesta vastaava taho.

● Tiedä ja toimi

- C. Varmista turvallisuus ja tee muut akuutit toimenpiteet.
D. Suunnittele jatkotoimenpiteet, ohjaa ja seuraa.
- **Työkalut:** Henkilökohtainen turvasuunnitelma, Vakavan väkivallan riskinarviointi (MARAK), Raiskatun akuuttiapua -kansio (RAP-kansio), Pahoinpity- ja kehonkarttalomake (PAKE)
Keskeiset työkalut

Muut asiat.

Mitä 2018?

- **Lasten kaltoinkohteluun puuttuminen –yhteistyö:**
 - Toiminnan jalkauttaminen Pirkanmaan alueelle. Tampereen ryhmä toimisi ”emoryhmänä”
- **MARAK-mallin maakunnallistaminen**
- **Ohjeistukset ja palveluiden polutukset erilaisiin tilanteisiin: mitä palveluita tarjolla missäkin vaiheessa! (lomakkeet!?)**
- **Väkivaltatyön työntekijäkoulutuksen jalkauttaminen maakuntaan yhteistyössä eropalveluiden ”Kohti sovinnollista eroa” - koulutusrupeaman kanssa**
- **Yhteispilottina Tampereen yliopiston kanssa Brief-Cap –lomakkeen testaus ”Lasten kaltoinkohtelun riskintunnistaminen terveydenhuollossa. Riskinarviointityökalun käyttöönotto, moniammatillinen tuki ja koulutus –hanke (2016–2018)”**
- **Kuritusväkivaltaan puuttuminen/ ehkäisy**

SEKSUAALINEN KIINNOSTUS LAPSIIN -OMAOHOITO

- Omahoito-ohjelman ovat tuottaneet yhteistyössä: Pelastakaa Lapset ry (Nina Vaaranen-Valkonen), Rikosseuraamusalan koulutuskeskus (Nina Nurminen) ja HYKS Psykiatria.
- Seksuaalisuutta on monenlaista ja seksuaaliset mieltymyksemme voivat suuntautua eri kohteisiin. Voimme tuntea seksuaalista kiinnostusta eri-ikäisiin ja eri sukupuolta oleviin ihmisiin, jotkut meistä myös tiettyihin asioihin tai esineisiin. Seksuaaliset mieltymykset ja niiden toteuttaminen ovat kuitenkin kaksi eri asiaa. Päätös toimia oman kiinnostuksen ja mieltymyksen mukaisesti ei voi perustua vain omiin toiveisiin.
- Seksuaalisuutta saa ilmaista varsin vapaasti, jos se ei loukkaa toisen ihmisen oikeuksia eikä riko lakia. On kuitenkin tekoja, jotka eivät koskaan kuulu seksuaalisen ilmaisunvapauden piiriin. Näihin liittyvät kaikki ne seksuaaliset teot, jotka täyttävät rikoksen tunnusmerkistön (rikoslaki). Alaikäisiin lapsiin kohdistuvat seksuaaliset teot eivät kuulu seksuaalisen ilmaisunvapauden piiriin. Lapsi on haavoittuva ja kaipaa erityistä suojelua ja huolenpitoa.
- <https://www.mielenterveystalo.fi/aikuiset/itsehoito-ja-oppaat/itsehoito/seksuaalinen-kiinnostus-lapsiin/Pages/default.aspx>

Seuraava tapaaminen

- seuraava kehittämistyöryhmän tapaaminen
keskiviikkona 14.3.2018 klo 14 – 16,
Tampereen virastotalossa,
Aleksis Kiven katu 14-16, 5.krs,
ryhmähuone 4

Lapsi- ja
perhepalveluiden
muutosohjelma

HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE

Teemme yhdessä lasten, nuorten
ja perheiden hyvää arkea

LAPE

Ehkäisevän väkivaltatyön kehittäminen Pirkanmaalla 8.1.2018

Pirkanmaan LAPE/
projektikoordinaattori

Päivi Viitanen-Marchegiano
paivi.viitanen-
marchegiano@tampere.fi

puh. 040 639 7358